

IMAOJ PRAV PODJETJA ALI VAŠKI ODBORI SIAU

Odkar so pri nas v veljavi novi gospodarski odloki, ni dvoma, da se je med našimi delovnimi kolektivi povečala težnja za izboljšanje delovne discipline, dvig storilnosti in proizvodnje, hkrati pa za boljše gospodarjenje v podjetjih. Tale korak pomeni za naše gospodarstvo več prizvajati in bolje, kakor tudi to, da poslujejo podjetja pod vodstvom svojih delavskih svetov z lastnim gospodarskim računom in končno, da so delavci res sami gospodarji svojega dela.

Seveda je razumljivo, da so gledale na to v marniskater delovnem kolektivu sprejeli ustrezne ukrepe, ki naj bi pripomogli izvajjanju novih odlokov. Te ukrepe, ali bolje pravilnike posameznih podjetij so odobrili delavci sami. Sestavili pa so jih delavski sveti in upravni odbori podjetij, ki uživajo vse zaupanja delavstva, saj so jih končno izvolili delavci sami.

No, v tovarni za konzerviranje »Ampelje« v Izoli so pred mesecem, že v začetku novih gospodarskih mer sprejeli taki pravilnik, o katerem smo v našem listu pisali in ki med ostalim dolča red v tovarni, da bo proizvodnja večja, delovna disciplina boljša itd. S prejetjem tega pravilnika so lahko kaj kmalu ugotovili, kdo se reda drži, kdo pa ne, kdo ne zamuje, kdo začasta eda dela, kdo dela in kdo ne. In je razumljivo, da kadar ni izpolnjena delovnost, ki jih zahteva od slikevrega delavca ali nameščenca pravilnik, je lahko pribakovljen, da ga delovni kolektiv ne bo trpel dolgo v svoji sredi. Kajti končno je to jasno: Kdor ne dela nima je.

Pred otvoritvijo bolnice v Piranu

Zanimiva in pestra je zgodovina piranske bolnice. Kot nam je znano je bila v Piranu že od davnih časov majhna bolnica, ki je bila pred zgraditvijo nove ubožnice leta 1840 v zgradišči nekje v bližini današnjega Porta Domu. Kolkor vemo iz zapiskov, da so v to bolnico, če jo lahko imenujemo sploh bolnico, sprejemali vse bolezni od nalezljivih, internih in kirurških pa do porodičnih. Piran, dokler ni še imel istrijskega vodovanja, je slovel kot leglo tifusa, pa se je v stari bolnični zgradbi od nalezljivih bolezni največ obiskovali od tifusa in grize. Pirančani so že od starih časov skrbeli za onemogoč in starce pa so z dobrodelnimi podporami zbrali toliko denarja, da so zgradili 1840. leta 1. delo dvonadstropno stavbo s prostornimi sobami. Od takrat so sprejemali v tibolnico v glavnem starke in starke v Piranu in okolici. Poleg sob je starke pa so odredili tudi dve sobi na moškem in dve sobi na ženskem oddelku za bolnike. Tako je bila ona stara bolnica v piranskem mestu premeščena v to novo zgradbo. Vse do 1950. leta je bila piranska bolnica z učinkovito pozavo.

Razvoj zdravstvene službe po drugi svetovni vojni posebno pa po ponovnem izobraževanju tržaškega gospodarstva je ozko povezan z razvojem cone »B«-tega ozemlja. Od 1947. leta, ko se je razdelilo Svetovno ozemlje v dve coni in je cone »B«-a pripadla pod vojno upravo Jugoslovanske armade in vojno »A« pod Anglo-Ameriško vojno in, prav tako blok »C«-a, razdelil obe coni. Vzroki za poprej gravitiral, kar se tiče zdravstvenih potreb (presegel je bil jugoslovenski zdravljenci), vse na mestu Trst. Nastal je problem dobiti sanitetno ustanovo in dovolji sanitečne kade. Bil je nebron predlogov in načrtov, ki so zamisljali reformacijo zdravstvene službe v coni »B«. Ljudska oblast je začela reševati te preprobleme tako leta 1947. Zacetek so se ustanavljali amfiklioni, gradile bolnice. Tako smo dobili 1. 1947. novo bolnico v Izoli, ki je v glavnem zgrajena za spremem Kirurških bolnikov. Ključna pomoc je v tej meni novi moderni bolnični tako na višini, da se po svojih strokovnih sposobnostih in uspešnosti pri zdravljenju lahko primerja z vsako bolnico v Trstu. Izkotko je obnovljena bolnica v Kapru in mala bolnica v Brijaku. Minci že pogrevščevali bolnice, se sedaj pridružuje v krajem še bolnica v Piranu.

Na seji delavskega sveta so raz-

zaposljuje tudi šolske otroki. Ne vemo, v koliko bo to res. Vendar je vesakor potrebljeno, da se množične organizacije po vseh bolj povežejo in da skupno razpravljajo o teh stvareh. Ni rečeno, da so morda nekomu naredili krivico in da bi morala tovarna pokljati druge dele, če sama nima započitve. Je pa treba vesakor več sodelovanja med tovarno in odboru SIAU na vasi v zvezi s temi vprašanji. Krajevni odbor SIAU pa je napak postavil, ko je zagovarjal delavko, ki jih je dovršil tov. Bernettič za njegovo vztrajno delo v naši borbi.

SV. ANTON

Kako smo se pripravljali na naš državni praznik

Krajevni odbor SIAU je nekaj dni pred Dnevnim republike sklical sirske delovni sestanki, na katerem je bil sprejet program za praznik. V takih primerovih bi lahko kaščila celo vrsto. Se ve? Ne! Nekega dne naši delavci so zapustila zadružnica iz Smarje in se zadržala v tovarni, katera je odšla v tovarni, kjer so delavci v zadrži dom. To so tudi izvedli. Na sivoloku sta bila dva napisa, ki sta izražala želitev vseh Antončanov. Na eni strani: Za Tita, za Jugoslavijo, na drugi pa: Naj živi rojstni dan nove Jugoslavije.

Prav tako so na osmjenjem razgovoru sklenili, da bodo imeli po vseh zaselkih in okoliških vasesh zbori vaščanov, kjer naj bi govorili o pripravah za praznik našega največjega praznika, kakor se tudi pomeniti obenem še o drugih vprašanjih. Zanimivo je bilo zborovanje pri Kavalčiču, ki ga je vodil predsednik krajevnega ljudskega odbora Sv. Anton tovaris Viljem Turk. Razpravljali so o odprtju spominske plošče na koči pri Kavalčiču, v kateri so se prvji razstavili vodstvo tovarne.

Ko je tov. predsednik objasnil današnji politični položaj posebno pri nas, se je potem razvila živahnina v zanimivu diskusijo. Oglasil je se Kavalčič Ratko Kodarin, ki je najprej rekel predsedniku, naj o tem, kar bo delal, napisle v Istrski tečnik, če ne, da bo sam napisal. In Kodarin je začel diskutirati, da bo delal na sestanku predsedniku. Naš delovni vodstvo tovarne. So tudi primirili, da ima odbor SIAU prav. Na primer Koščičeva žena Ana, ki so najbogatejši v vasi, dela v Ampelje. In delo pravijo frontovcem iz Svetega Petra, da tovarna »Ampelje«

Na Dan republike 29. novembra so naši delavci in aktivisti obiskali stare tovariše in aktiviste iz NOB. Enaistenska delegacija iz Kopra je obiskala bolnico Antona Bernettiča iz Rižane, starega antifašista in borca za svobodo delovnega ljudstva. Ob tej priliki so poklonili svojemu staremu soboru razna darila, nekaj knjig, količino jestvin, kakor tudi denarno pomoč.

Vodja delegacije tov. Pečarič se je zahvalil tov. Bernettiču za njegovo vztrajno delo v naši borbi.



Matični urad v Kortah je sporočil, da je umrl letos na njegovem območju 10 oseb, rodilo se jih je 15, poročilo pa 11 parov. Matičar je še dodal, da te primjerjamo rojstva njihovega območja nekaj let sem z omimi v letih 1900 do 1924, vidimo veliko razliko. Takrat se je rodilo vsako leto v njihovi župniji od 40 do 80 otrok, leta 1922 pa celo 90. Župnija ni bila nič manjša od sedanega matičnega območja, pa tako razlik! »Pa je zato sedaj tudi sorazmerno manj mrtvih med otroki, ker so socialno boljje preskrbjeni kot takrat, je še dejal matičar. *

MALIJA. — Potreben bi bil skupen sestanek vaščanov. Malijčani bodo skoraj pozabili, kdaj je bil v njihovi vasi zadnji skupen sestanek vaščanov. Po toljek času bi bilo res potrebno enkrat se zbrati in se po moško pogovoriti o vsakdanjih stvareh. Vseeno, če pride ali ne pride kdo iz Kopra, saj vendar Malijčani najbolje poznajo svoje težave. Ali ni tako Malijčani? Kar premislite, cesto bi morali popraviti in pravite, da ni gramoza. Tovaristji Kleva je dejal, da ga cestna baza da kolikor ga potrebuje, samo da mihe med vami se še ni zanimal za stvar. Kaj pa z vodnjakom? Zdaj vam res ni treba skrbeti za vodo, ki jo imate v vsaki luknji. Toda bo prišlo tudi poletje in boste dejali, da se za vas vodnjak nične ne zmeni. Ali ni to vaša stvar? Mar bodo Koprščani uporabljali vodo z Malije? Morate se venčati sami zganiti, prositi pomoč, kjer veste, da vam je bodo dali. Pa ne obupati kakor lani, ko sta že začeli nekaj delati pri vodnjaku, in ste naenkrat vse popustili, tako da je za nič tudi tisto delo! *

ROMANU PAHORJU

V SLOVO

Ali se že pripravljate za praznik na ših najmlajših - noveletno jelko?

IZOLA — V nedeljo, 2. t. m. zdaj traji se Izolane pretres na neprizakovana župnija, zlastno vest, da je v bolnišnicni izčišnili, vsemi dragi tovarisi ROMAN PAHOR iz Trsta. V nekaj letih njegovega bivanja v Izoli si je, s svojim krementuum značajem in posebnostjo, dobrotem, požiravljajočim, zadržal vsega, kar je vodil v Koper po opravilih, da bi spravili na varno svojo živino. Poleti se skodljive muhe, ki primašajo iz živali v javni okolici, na mikrobe, ki lahko povzročajo načeljive bolezni.

V nedeljo pa so skoraj vsi Antontanci in domaćini bližnjih vasi zbori vaščanov, kjer naj bi govorili o pripravah za praznik našega največjega praznika, kakor se tudi pomeniti obenem še o drugih vprašanjih. Zanimivo je bilo zborovanje pri Kavalčiču, ki ga je vodil predsednik krajevnega ljudskega odbora Sv. Anton tovaris Viljem Turk. Razpravljali so o odprtju spominske plošče na koči pri Kavalčiču, v kateri so se prvji razstavili vodstvo tovarne.

Ko je tov. predsednik objasnil današnji politični položaj posebno pri nas, se je potem razvila živahnina v zanimivu diskusijo. Oglasil je se Kavalčič Ratko Kodarin, ki je najprej rekel predsedniku, naj o tem, kar bo delal, napisle v Istrski tečnik, če ne, da bo sam napisal. In Kodarin je začel diskutirati, da bo delal na sestanku predsedniku. Naš delovni vodstvo tovarne. So tudi primirili, da ima odbor SIAU prav. Na primer Koščičeva žena Ana, ki so najbogatejši v vasi, dela v Ampelje. In delo pravijo frontovcem iz Svetega Petra, da tovarna »Ampelje«

izpravljajo vse zdravstvene zasluge in nevečljive zbole.

IZOLA — V nedeljo, 2. t. m. zdaj traji se Izolane pretres na neprizakovana župnija, zlastno vest, da je v bolnišnicni izčišnili, vsemi dragi tovarisi ROMAN PAHOR iz Trsta. V nekaj letih njegovega bivanja v Izoli si je, s svojim krementuum značajem in posebnostjo, dobrotem, požiravljajočim, zadržal vsega, kar je vodil v Koper po opravilih, da bi spravili na varno svojo živino. Poleti se skodljive muhe, ki primašajo iz živali v javni okolici, na mikrobe, ki lahko povzročajo načeljive bolezni.

V nedeljo pa so skoraj vse Antontanci in domaćini bližnjih vasi zbori vaščanov, kjer naj bi govorili o pripravah za praznik našega največjega praznika, kakor se tudi pomeniti obenem še o drugih vprašanjih. Zanimivo je bilo zborovanje pri Kavalčiču, ki ga je vodil predsednik krajevnega ljudskega odbora Sv. Anton tovaris Viljem Turk. Razpravljali so o odprtju spominske plošče na koči pri Kavalčiču, v kateri so se prvji razstavili vodstvo tovarne.

Ko je tov. predsednik objasnil današnji politični položaj posebno pri nas, se je potem razvila živahnina v zanimivu diskusijo. Oglasil je se Kavalčič Ratko Kodarin, ki je najprej rekel predsedniku, naj o tem, kar bo delal, napisle v Istrski tečnik, če ne, da bo sam napisal. In Kodarin je začel diskutirati, da bo delal na sestanku predsedniku. Naš delovni vodstvo tovarne. So tudi primirili, da ima odbor SIAU prav. Na primer Koščičeva žena Ana, ki so najbogatejši v vasi, dela v Ampelje. In delo pravijo frontovcem iz Svetega Petra, da tovarna »Ampelje«

izpravljajo vse zdravstvene zasluge in nevečljive zbole.

IZOLA — V nedeljo, 2. t. m. zdaj traji se Izolane pretres na neprizakovana župnija, zlastno vest, da je v bolnišnicni izčišnili, vsemi dragi tovarisi ROMAN PAHOR iz Trsta. V nekaj letih njegovega bivanja v Izoli si je, s svojim krementuum značajem in posebnostjo, dobrotem, požiravljajočim, zadržal vsega, kar je vodil v Koper po opravilih, da bi spravili na varno svojo živino. Poleti se skodljive muhe, ki primašajo iz živali v javni okolici, na mikrobe, ki lahko povzročajo načeljive bolezni.

V nedeljo pa so skoraj vse Antontanci in domaćini bližnjih vasi zbori vaščanov, kjer naj bi govorili o pripravah za praznik našega največjega praznika, kakor se tudi pomeniti obenem še o drugih vprašanjih. Zanimivo je bilo zborovanje pri Kavalčiču, ki ga je vodil predsednik krajevnega ljudskega odbora Sv. Anton tovaris Viljem Turk. Razpravljali so o odprtju spominske plošče na koči pri Kavalčiču, v kateri so se prvji razstavili vodstvo tovarne.

Ko je tov. predsednik objasnil današnji politični položaj posebno pri nas, se je potem razvila živahnina v zanimivu diskusijo. Oglasil je se Kavalčič Ratko Kodarin, ki je najprej rekel predsedniku, naj o tem, kar bo delal, napisle v Istrski tečnik, če ne, da bo sam napisal. In Kodarin je začel diskutirati, da bo delal na sestanku predsedniku. Naš delovni vodstvo tovarne. So tudi primirili, da ima odbor SIAU prav. Na primer Koščičeva žena Ana, ki so najbogatejši v vasi, dela v Ampelje. In delo pravijo frontovcem iz Svetega Petra, da tovarna »Ampelje«

izpravljajo vse zdravstvene zasluge in nevečljive zbole.

IZOLA — V nedeljo, 2. t. m. zdaj traji se Izolane pretres na neprizakovana župnija, zlastno vest, da je v bolnišnicni izčišnili, vsemi dragi tovarisi ROMAN PAHOR iz Trsta. V nekaj letih njegovega bivanja v Izoli si je, s svojim krementuum značajem in posebnostjo, dobrotem, požiravljajočim, zadržal vsega, kar je vodil v Koper po opravilih, da bi spravili na varno svojo živino. Poleti se skodljive muhe, ki primašajo iz živali v javni okolici, na mikrobe, ki lahko povzročajo načeljive bolezni.

V nedeljo pa so skoraj vse Antontanci in domaćini bližnjih vasi zbori vaščanov, kjer naj bi govorili o pripravah za praznik našega največjega praznika, kakor se tudi pomeniti obenem še o drugih vprašanjih. Zanimivo je bilo zborovanje pri Kavalčiču, ki ga je vodil predsednik krajevnega ljudskega odbora Sv. Anton tovaris Viljem Turk. Razpravljali so o odprtju spominske plošče na koči pri Kavalčiču, v kateri so se prvji razstavili vodstvo tovarne.

Ko je tov. predsednik objasnil današnji politični položaj posebno pri nas, se je potem razvila živahnina v zanimivu diskusijo. Oglasil je se Kavalčič Ratko Kodarin, ki je najprej rekel predsedniku, naj o tem, kar bo delal, napisle v Istrski tečnik, če ne, da bo sam napisal. In Kodarin je začel diskutirati, da bo delal na sestanku predsedniku. Naš delovni vodstvo tovarne. So tudi primirili, da ima odbor SIAU prav. Na primer Koščičeva žena Ana, ki so najbogatejši v vasi, dela v Ampelje. In delo pravijo frontovcem iz Svetega Petra, da tovarna »Ampelje«

izpravljajo vse zdravstvene zasluge in nevečljive zbole.

IZOLA — V nedeljo, 2. t. m. zdaj traji se Izolane pretres na neprizakovana župnija, zlastno vest, da je v bolnišnicni izčišnili, vsemi dragi tovarisi ROMAN PAHOR iz Trsta. V nekaj letih njegovega bivanja v Izoli si je, s svojim krementuum značajem in posebnostjo, dobrotem, požiravljajočim, zadržal vsega, kar je vodil v Koper po opravilih, da bi spravili na varno svojo živino. Poleti se skodljive muhe, ki primašajo iz živali v javni okolici, na mikrobe, ki lahko povzročajo načeljive bolezni.

V nedeljo pa so skoraj vse Antontanci in domaćini bližnjih vasi zbori vaščanov, kjer naj bi govorili o pripravah za praznik našega največjega praznika, kakor se tudi pomeniti obenem še o drugih vprašanjih. Zanimivo je bilo zborovanje pri Kavalčiču, ki ga je vodil predsednik krajevnega ljudskega odbora Sv. Anton tovaris Viljem Turk. Razpravljali so o odprtju spominske plošče na koči pri Kavalčiču, v kateri so se prvji razstavili vodstvo tovarne.

Ko je tov. predsednik objasnil današnji politični položaj posebno pri nas, se je potem razvila živahnina v zanimivu diskusijo. Oglasil je se Kavalčič Ratko Kodarin, ki je najprej rekel predsedniku, naj o tem, kar bo delal, napisle v Istrski tečnik, če ne, da bo sam napisal. In Kodarin je začel diskutirati, da bo delal na sestanku predsedniku. Naš delovni vodstvo tovarne. So tudi primirili, da ima odbor SIAU prav. Na primer Koščičeva žena Ana, ki so naj

IVAN CANKAR:

Kralj na Betajnovi

(Prva predstava koprskega gledališča)

No, pa smo jo le dočakali! Količ let je bilo že gledališče samo počasna želja oboževalcev slovenske Balije, koliko denarja je ljudska oblast porabila, preden je urejena dvorana lahko dostenojno sprejela ljudi, koliko u in sil so ognja polni igralci štirivali boginji lepot, da je slovensko gledališče tudi tu zadihal!

Ravnatelj je režiser Frelih si je že spomladi postavil težko, a zato hvaljevno nalogo: zbrati okrog sebe amaterje, jih združiti in tako ustavoviti za začetek vsej polpoplenco gledališča v Kopru. Preden se je nova skupnost lotila stvar za svoj prvi javni nastop, se je ved kot pol leta skrbno pripravljala: pred meseci se je poskusila s Feldmanovo dramo Iz temnih dni ter se potem uveljavila s Cankarjevimi večerom v okviru Tečna slovenske kulture. Zal pa je med temi pripravami izgubila dvo dobra sledovalca in je bila zato prisiljena seči po mlajših, manj izurjenih močeh.

Drama, ki so jo postavili na odrej s soboto, 1. decembra, in v nedeljo, 2. decembra 1951, je uspel. Dokaz za to ni samo v navdušenim dvoranam, tudi v besedah, ki so jih ob tej prilikli koprskim igralcem poslali tržanski tovarši. Brez dvoma je, da se pozna vsej uprizoritvi skrbna in dolga priprava in da so igralci na nekaterih mestih resnično potegnili za seboj vše gledalce. Vendari so tako karikirali z besedo, krenjno, z vsem nehanjem, da mora igralec iti v realizem. Treba je nadalje vedeti, da sta bila Kantor in župnik huda nasprotnika in da sta še zaradi obojestranskih koristil sklenila sporazum: župniku farovž, Kantoru poslanski stolček. Pa njevog kozares vina, ki ga je ponudil Lužar. Je župnik mislil resno, da je samo norčeval? To je v njegovem orisju zadnjina in najmodnejša poteza! Treba jo je razumeti in prav pokazati!

Za ostale vloge lahko rečemo, da so bili moški splošno bolji od žensk. Prave čistokrvne igralke na nemškem gledališču se nimajo. Hana je bila Hana ali sužnja-Kantorjeva žena: je bila vendarle drugačna. Nini je bila nesrečna, zbegana, obupana štrinajstnica, marveč histerična ženska, ki bi se je tudi Maks navečil. Ali je bila to ista lepa, preprosta Franska, ki naj je njo nora lahkoči gospod Bernot in ki je samo nekje na dnu še ti želja, da bi bila srečna z drugim?

Posebno konec, Kantorjev volilni gožla, je bil slab. Kje je bila, kje samozavest ponovno rastegača motocca? Da ni bilo kmetov-dijakov, bi gledali zehali ob nepripremljivih pogrebščinah.

Scena ni bila posrečena, Ali sta

S. S.

CVETKE IZ STALINOVEGA CARSTVA

»KLEVETNIŠKA« TEZA

Razumljivo je, da govorov v Glavni skupščini OZN, ki niso govorni Višinskega ali njegovih kolegov, ne objavljajo sovjetski tisk, razen v nekoliko vrsticah. Treba je — štediti s papirjem — ...

Britanski zunanji minister Eden je medavno govoril v Generalni skupščini o sovjetsko-nemškem paketu iz leta 1939, o razdelitvi Poljske. Sovjetska agencija TASS je omenjil Edenov govor tako kot ekskrimira: »On (Eden) ni s svojim govorom povedal niti drugega, kakor samo ponovil anglo-ameriško kletveniško tezo proti sovjetsko-nemškemu paketu iz leta 1939, ki je bil sklenjen samo za to, da se odgovori Hitlerjevi napad na ZSSR, ki sta ga sugerirali Velika Britanija in Združeno državo Amerike.

»Pravdov« čitalo tudi v Varšavi, ki prav dobro vedo, da kakšno kletveniško tezo gre.

THOREZOV JUBILEJ

Kominformistični listi so obali žejo važno obletnico: pred kratkim je namreč minilo leto dni, odkar je odšel Thorez na »zadržljjenje v Moskvo.«

Znano je, da je sekretarja francoske komunistične stranke Thorez, na baje zadeba pred enim letom kap, toda francoska medicina ni na tak višini, da bi ga lahko ozdravila, zato so ga z letalom pred dvanajstimi meseci odpeljali v Sovjetski zvez. Nedavno je bila v Moskvi posebna francoska delegacija zdravnikov in medicinskih strokovnjakov. Člani te delegacije so ugotovili, da zdravju v Sovjetski zvezzi Thoreza na podlagi odkritj — francoske medicine... Da, toda dva procesa se vodita vzporedno. Drugi pa proti njemu po sovjetski skupščini, ki je imel predprimo, da je resničen igralec; trikrat se je zdravju v zelo kratkem času vrnil.

Thorezov 23. oktober 1951 javlja: »Cez nekaj dni bo tov. Thorez med namimi 26. oktobra pa tako-le ublažejo: »Upričenica so vsa upanja na skorajšnje in popolno ozdravljenje.«

Pariz snuje, Moskva kuje — je li Thorez zdrav ali ne? Thorez pa vzdoljai se so že preveč osmeli s svojimi neuspevnimi poiskusi o zakamurljanju misterija, ki v resnicu ni več misterij. Kako, da Thorez, če je živ in zdrav, ne napiše niti enega pisma ali članka, da ne odriči nikakoga govorja po moskovskem radiu, kar bi lahko storil tudi iz bolniške sobe, pa čeprav na popolnoma zdrav, Ali — za kakšno zdravljenje prav za prav gre?«

»DUHOVITOST« VIŠINSKEGA

Višinski je v svojem govoru v Parizu zelo zelo »duhovito«, toda o tem v Moskvi nle ne vedo. »Pravda« je objavila njegov veliki govor, ki ga je imel pred nedavним v Generalni skupščini, in to je zavreleno eno stran na pol lista. Toda zmanjšišči Višinskog ironične izbihami in priporabe, ki jih tako rad razpisuje. Višinski je, kakor znamo, nedavno izvedel, da snemam od njega, da bo skrben in delaven, da marsikaj pričakovan. Njegov Kantor in Pukšičev Krnce sta bili najbolj izdelani osebi v tej drami. Stane Pukšič je živel na odru in nas je prepričal, da je resničen igralec; trikrat se je zdravju v zelo kratkem času vrnil.

Pravdov« čitalo tudi v Lecour, ki ga je spremljal, v katerem doživlja vse,

IVAN CANKAR:

Skodelica kave

Te dni proslavljamo obljetnico Ivana Cankarja. Njegovo veliko naroda bodrilo borce in vremeno tudi njegovo delo postalo vsejeduska last.

Velikokrat v svojem življenju sem storil krivico slovence, ki sem ga ljubil. Taka krivica je kakor greh zoper svetega duha: ne na tem, ne na onem svetu ni odpuščena. Neizbrisna je, nezopazljiva. Včasih podčiva dolga leta, kakor da je bila ugasnila v srcu, izgubila se, utopila v nemirnem življenju. Nenadoma, sredi vesele ure, ali po noči, ko se prestrašen vzdržiš iz hudi sanj, pada v dušo težak spomin, zabilo in zapete s toliko silo, kakor da je bil greh zelo v sistem tremtun storjen. Vsak drug spomin je lahko zabrisati s kesanjem in blago mislio — tega ni mogoče zabrisati. Crn mazdež je na srcu in ostane na vekomaj.

Rad bi človek lagal sam sebi v dušo: »Saj bi bilo tako! Le tvoja nemirna misel je iz prsojne sence napravila noč! Malenkost je bila, vsakdanost, kakor se jih sto in tisoč vrši od jutra do večera!«

Tolažba je zlagana: in človek občuti sam in grekobono, da je zlagana. Greh je greh, če je storjen enkrat ali tisočkrat, ki je vsakdanji, da bi razločevalo med pregreškom, in budodstvom, med ubojem in umorom. Srce ve, da zavrnatve ubija s pogledom, z mitem, junak, in raje bi bilo odrevo meju nego pogled. Tudi ni srce katekizem, da bi razločevalo med majimi in na glavnimi grehi.

Pre petnajstih leti sem prisel dom in sem ostal doma tri tedne. Vsesi čas sem bil pot in zlovoljen. Stanovanje smo imeli pu-

sto; v nas vseh je bilo, zdi se mi, nekaj težkega, odurenega, kakor vlažna senca.

Pre noči sem spal v izbi; včasih sem se po noči zbudil, pa sem videl v tem, da je bila mati vstala iz postelje in da je sedela za mizo. Cisto mirno, kakor da bi spala: dlanite je tiščala k čelu, njen beli obraz se je svetil, tudi če je bilo okno zagnreno in ni bilo zunaj ne lune ne zvezdo. Poslušal sem tančino in razločil, da to ni sopenje specrega, temveč mukoma zatajeno mtenje. Odet sem se preko glave; ali skozi odejo in tudi še v sanjam sem slišal nemojno ihtenje.

Preselil sem se pod streho, v seno. V ta svoj dom sem plezel po starih, polomljenih stopnicah, lesiti podobnem. Postjal sem si v senu, pred vratom, na klanec pa sem si postavil mizo. Razgladan zid. V zlorabi, ki je bil v tvornici, v kateri je bil v skrbni skrbah, sem pisal takrat svoje prve zaljubljene zgodb. Siloma sem vodil svoje misli na bele ceste, na cvetoče travnike in dneška pojava, ki je bila ne videl seba in svojega življenja.

Nekoč sem si začel črno kave. Ne vem, kako mi je prislo na misel; začel sem si je. Morda le za tagadelj, ker sem vedel, da niti kruha ni doma, kaj se žele kave. Clovek je v sami razmišljajočnosti hudočen in neusmiljen. Mati me je pogledala z velikim, plnim pogledom in mi odgovorila: »Bust in zlovljen, brez besede in brez oblike. Le sam sebi ga človek izpoveduje, kadar stremi v noč in mu je odce, na prsi težko.«

»Ne kradel nisem, ne ubijal, ne prešteval: čista je moja duša!« Lažnivec Ali nispi lupil jabolko, ko si šel mimo lačnega ter si ga pogledal brez sramu. Hujše je bilo, nego da si kraldel, ubijal in prešteval! Pravčni sodnik, srce, bo gredoč odpustil ubijalcu, ki je gredoč od vislice pobagal jokajevu otroka, nego tebi čestim! Zakaj sreča ne pozna malenkosti in tudi ne paragrafov...«

Začul sem tih korak na stopnicah. Prišla je mati: stopala je počasi in varno, v roki je nesla skodelico kave. Zdaj se spominjam,

Tam sem hodil po planincih, po zelenih košenincih. Tam sem hodil, tam sem bil, sem drobne ptice pet učil.

Ako si želite na izlet, pridej k nam! Avtobus vasi zdraj počasi zdraj hitreje. Cesta se zavija kot kača vedenje navkreber. Na levo in desno: kamen, kamen, kamen... V Smrjašah po navadi izstopi nekaj potnikov. Avtobus zdrži dalje. Zoper sreči skozi okno in gleda kačenje. Kamenje ti je v očeh vstop. V Novi vasi te avto neusmiljeno odloži. Tu počakaš pot ure in odprejš se z istim avtobusom nazaj; v avtobusu malo pozdehaš, malo zadremljiš pa si zopet v Kopru.

Ste zadovoljni?

Da

*Ker se vam je morda dremalo in vas je avtobus prijetno pozival sinje sanje. Pred dnevi pa se je bil pripeljal v Novo vas, mož, ki se mu ni dremalo, zato ni čakal povratnika avtobusa. Razgledal se je na vse štiri strani neba in ubiral pod noge... Ko se je vrnil, je pripovedoval svoji ženi, tole zgodbo:

Uste zadovoljni?

Da

*Ker se vam je morda dremalo in vas je avtobus prijetno pozival sinje sanje. Pred dnevi pa se je bil pripeljal v Novo vas, mož, ki se mu ni dremalo, zato ni čakal povratnika avtobusa. Razgledal se je na vse štiri strani neba in ubiral pod noge... Ko se je vrnil, je pripovedoval svoji ženi, tole zgodbo:

Uste zadovoljni?

Da

*Ker se vam je morda dremalo in vas je avtobus prijetno pozival sinje sanje. Pred dnevi pa se je bil pripeljal v Novo vas, mož, ki se mu ni dremalo, zato ni čakal povratnika avtobusa. Razgledal se je na vse štiri strani neba in ubiral pod noge... Ko se je vrnil, je pripovedoval svoji ženi, tole zgodbo:

Uste zadovoljni?

Da

*Ker se vam je morda dremalo in vas je avtobus prijetno pozival sinje sanje. Pred dnevi pa se je bil pripeljal v Novo vas, mož, ki se mu ni dremalo, zato ni čakal povratnika avtobusa. Razgledal se je na vse štiri strani neba in ubiral pod noge... Ko se je vrnil, je pripovedoval svoji ženi, tole zgodbo:

Uste zadovoljni?

Da

*Ker se vam je morda dremalo in vas je avtobus prijetno pozival sinje sanje. Pred dnevi pa se je bil pripeljal v Novo vas, mož, ki se mu ni dremalo, zato ni čakal povratnika avtobusa. Razgledal se je na vse štiri strani neba in ubiral pod noge... Ko se je vrnil, je pripovedoval svoji ženi, tole zgodbo:

Uste zadovoljni?

Da

*Ker se vam je morda dremalo in vas je avtobus prijetno pozival sinje sanje. Pred dnevi pa se je bil pripeljal v Novo vas, mož, ki se mu ni dremalo, zato ni čakal povratnika avtobusa. Razgledal se je na vse štiri strani neba in ubiral pod noge... Ko se je vrnil, je pripovedoval svoji ženi, tole zgodbo:

Uste zadovoljni?

Da

*Ker se vam je morda dremalo in vas je avtobus prijetno pozival sinje sanje. Pred dnevi pa se je bil pripeljal v Novo vas, mož, ki se mu ni dremalo, zato ni čakal povratnika avtobusa. Razgledal se je na vse štiri strani neba in ubiral pod noge... Ko se je vrnil, je pripovedoval svoji ženi, tole zgodbo:

Uste zadovoljni?

Da

*Ker se vam je morda dremalo in vas je avtobus prijetno pozival sinje sanje. Pred dnevi pa se je bil pripeljal v Novo vas, mož, ki se mu ni dremalo, zato ni čakal povratnika avtobusa. Razgledal se je na vse štiri strani neba in ubiral pod noge... Ko se je vrnil, je pripovedoval svoji ženi, tole zgodbo:

Uste zadovoljni?

Da

*Ker se vam je morda dremalo in vas je avtobus prijetno pozival sinje sanje. Pred dnevi pa se je bil pripeljal v Novo vas, mož, ki se mu ni dremalo, zato ni čakal povratnika avtobusa. Razgledal se je na vse štiri strani neba in ubiral pod noge... Ko se je vrnil, je pripovedoval svoji ženi, tole zgodbo:

Uste zadovoljni?

Da

*Ker se vam je morda dremalo in vas je avtobus prijetno pozival sinje sanje. Pred dnevi pa se je bil pripeljal v Novo vas, mož, ki se mu ni dremalo, zato ni čakal povratnika avtobusa. Razgledal se je na vse štiri strani neba in ubiral pod noge... Ko se je vrnil, je pripovedoval svoji ženi, tole zgodbo:

Uste zadovoljni?

Da

*Ker se vam je morda dremalo in vas je avtobus prijetno pozival sinje sanje. Pred dnevi pa se je bil pripeljal v Novo vas, mož, ki se mu ni dremalo, zato ni čakal povratnika avtobusa. Razgledal se je na vse štiri strani neba in ubiral pod noge... Ko se je vrnil, je pripovedoval svoji ženi, tole zgodbo:

Uste zadovoljni?

Da

*Ker se vam je morda dremalo in vas je avtobus prijetno pozival sinje sanje. Pred dnevi pa se je bil pripeljal v Novo vas, mož, ki se mu ni dremalo, zato ni čakal povratnika avtobusa. Razgledal se je na vse štiri strani neba in ubiral pod noge... Ko se je vrnil, je pripovedoval svoji ženi, tole zgodbo:

Uste zadovoljni?

NASIM KMETOVACEM

SKRBIMO ZA PRAVILNO in pravočasno pretakanje vina

Poleg predelave grozja in spravljanje mošta so pretoki posebno prvi pretok vina najvažnejše opravilo v vinski kleti. Veličko vino se pokvari odnosno zgubi na njegovih vrednostih pri zaradi nepravocasnega pretakanja. Češtakrat je prav to vroč, da so vino podvrzili bolnem in napakom. Da se tej nevrednosti izognemo moramo vedeti najvažnejše stvari, ki pridejo v poslovni pretok, in se po njih razviri, da bomo pravočasno in pravilno izvršili to delo.

Ko vinski mosti ponehajo kipeti, se odmire kipine glivice in z njimi drugi usedile organske snovi zasejeno polagoma usedati na dnu sode. Vino se začne polagoma očistiti. Kako so kipine glivice za časa kipenja nujno potrebone, da pretvorijo sladkor v alkohol, ogljikovo kislino in druge snovi, tako so odmire glivice, ki so svoj poselizvirite se v sedajo na dnu sode, vino skodljivite. Ce so glivice in ostale organske snovi, kar skupno imenujemo droži, pustimo predolgo časa ležati v vino se to glivice začnejo razkrnjati in s tem povzročajo, da se vino pokvari. Da obrazimo vino zdravo in mu damo možnost nadaljnje razvoja moramo po kipenju vino ločiti od droži t. j. vino moramo prečisti.

Kaj se naj prečisti ni močoge koledarje določiti, ker so vina različna z različnimi svojstvi, različno zorijo in jih moramo v sledi tega pretakati v različnih razdobjih. Na splošno velja pravilo, da mora biti prvi pretok izvršen najpozneje do novega leta. Pri tem pa moramo vedeti, katera vina naj pretakamo zgodaj in katera bolj pozno.

I. Zgodaj pretakamo:
a) vina ki kažejo znake bolezni, vlačnosti, rjevanje, itd.
b) lahka vina z nizkim procentom alkohola.
c) mila vina, ki vsebujejo malo vinskih kislina.

Če vina, katera ni sladkor polnoma pokipel zdroj, pa je pretok dobro prečistimo, da se začnejo glivice ponovno razvijati in tako spravimo k. zopetnemu kipenju. V tem primeru, če je klet hladna, jo moramo segreti do 15 °C, da vino lahko kipi. V tem primeru ne smemo zveplati.

2. Pozno pretakamo sledča vina:
a) močnejša namizna vina z nad 10% alkohola, ki so dalj časa kipala.
b) vina, ki vsebujejo veliko vinskih kislina.

Če vina, katera ni sladkor polnoma pokipel zdroj, pa je pretok dobro prečistimo, da se začnejo glivice ponovno razvijati in tako spravimo k. zopetnemu kipenju. V tem primeru, če je klet hladna, jo moramo segreti do 15 °C, da vino lahko kipi. V tem primeru ne smemo zveplati.

3. Predpretok:
a) močnejša namizna vina z nad 10% alkohola, ki so dalj časa kipala.
b) vina, ki vsebujejo veliko vinskih kislina.

Nekoliko dni pred pretokom prečistimo, katera vina potrebujemo kipiti odnosno zrak in jih moramo zračiti. Na drugi strani ugostovimo, katera vina ne prenasajo zraka in jih moramo prečisti brez zračitve. V ta namen vzamemo iz vaskoga soda kozarec vina in ga postavimo na dočini sod, od koder smo dočini s strani naših kmetovalcev pritoče ob teh skodljivicah, bomo v kratek opisali, kako pokončimo te skodljive živali. Loviti poljske miši z mizočkovimi nima nobenega praktičnega pomena. Počeli moramo z bolj uspešnimi sredstvi.

Najbolj znan stupnji proti poljskim mišim je cinkov fosfat (Fosfuro di zinc). To je črn prah, ki rad zgorfi in je zelo strupen. Nevar je, da je zdrobov ter potrebuje zrak. To vino moramo ob pretoku prečistiti, da pospešimo čiščenje ker kisik, ki pride vino eksidira razne spojine, da se hitreje izločajo iz vinske kislino.

Vino, ki je v kozarci zaradi prisotnosti zraka poravnalo ne prenaša zraka in ga ne smemo pri pretoku zračiti temveč ga moramo najprej zveplati z metabisulfitem (6 do 8 gr. na litri). Cez 5 do 6 dni ga prečistimo, ne da pride v dotiku z zrakom, v črti vzdolje zveplanih sod. To storimo, da ga s črpalko direktno iz sode v sčad po gumijasti cevi prečistimo. Vso posodo, ki jo potrebujemo pri pretoku, mora-

mo prej temeljito oprati. Dan predno začenimo z delom, moramo klet močno zračiti, da z ogljikovim diksidom umorimo vse bakterije, ki se nahajajo v kleti in bi med pretokom prisile v dotiko in vino skodljivo.

Neposredno pred pretokom pa jo dobro prečistimo.

Najbolj je najhitreje pretakamo črpalko. Vino, ki ga je potrebeno zračiti, točimo v večji postavljeni škat, da se nasrka zraka v odstopa ga s črpalko izčrpamo v čisti sod, ki smo ga lahko neposredno zračili. (En zveplen trak na 3 hl). Vino, ki ga ne smes zračiti zrak, pa prečistimo šele, ko smo ga zveplali v nekoliko močnejše zveplani sod.

Med pretokom zrasti, če se vino s kaf prečisti z sodi v sod, izgubi na ogljikovki kislino, alkoholu posebno pa na bukeju, ker so te snovi močno kljapljive. Zato je pri prečisti zrasti boljša kvalitetna vina, ali pa v čim manj meri.

Tudi vreme precej vpliva, na vino ob pretoku, zato je pri prečisti zrasti ob lepem sončnem vremenu, ko je visok zrinski tlak, ker tedaj izhlapi veliko manj ogljikove kislino in drugih snovi iz vinske kislino.

Kar se tiče zvepljanja, moram omeniti, da v mnogih krajih uporabljajo zveplo v kletarstvu v prevelikih dozah, ker premočno zvepljanje povzroča glavobol in bruhanje. V nekaterih krajih pa pomen zvepljanja v kletarstvu podcenjujejo, kar so grobo maščevje. Vino zvepljam, da ga obvarujemo pred skodljivimi vplivi.

Potrebno pa je vedeti, kdaj naj zvepljam lažje in kdaj naj zvepljam močnejše.

Brez zvepla in njenih preparatov si ne moremo zamisliti dobrega kletarstva.

Kletarstvo pozna lahko, srednje in močno zvepljanje. Lahko zvepljam, da je dano 1 zveplen trak ali 6 do 8 gr. na 3 hl. Srednje 1 zveplen trak ali 6 do 8 gr. metabisulfite na 1 hl vina.

Lahko zvepljam vsa popolnoma zrastačna vina, ki ga je potrebeno zračiti, točimo na polju in doma. Tja, kjer smo stupnji uporabljali, ne smemo imeti dostopa domače živali. Vabe ne smemo uporabljati z rokami in orodje, ki smo ga uporabljali pri prečisti moramo tako, čim nam več ne služi, na licu mestna sežigati. Takoj po končanem delu si moramo roke dobro umiti. Stupnji mora hraniči vedno pod ključem sam gospodar.

KAKO MORAMO POSTOPATI, DA NAM DREVEZI KOLI VEC CASA TRAJAO

Pri nas, ki nam primanjkuje kletov na vinogradu in sadno drevesje, je nad vse važno, da kole pred uporabo, upravljamo z rastečim trakom, ki namen je, da zraste v zvepleni traku ali 6 do 8 gr. metabisulfite na 1 hl vina.

Srednje zvepljam vsa popolnoma zrastačna vina, ki ga je potrebeno zračiti, točimo na polju in doma. Tja, kjer smo ga lahko neposredno zračili. (En zveplen trak na 3 hl).

Vino, ki ga ne smes zračiti zrak, pa prečistimo šele, ko smo ga zveplali v nekoliko močnejše zveplani sod.

Med pretokom zrasti, če se vino s kaf prečisti z sodi v sod, izgubi na ogljikovki kislino, alkoholu posebno pa na bukeju, ker so te snovi močno kljapljive. Zato je pri prečisti zrasti boljša kvalitetna vina, ali pa v čim manj meri.

Tudi vreme precej vpliva, na vino ob pretoku, zato je pri prečisti zrasti ob lepem sončnem vremenu, ko je visok zrinski tlak, ker tedaj izhlapi veliko manj ogljikove kislino in drugih snovi iz vinske kislino.

Kar se tiče zvepljanja, moram omeniti, da v mnogih krajih uporabljajo zveplo v kletarstvu v prevelikih dozah, ker premočno zvepljanje povzroča glavobol in bruhanje. V nekaterih krajih pa pomen zvepljanja v kletarstvu podcenjujejo, kar so grobo maščevje. Vino zvepljam, da ga obvarujemo pred skodljivimi vplivi.

Potrebno pa je vedeti, kdaj naj zvepljam lažje in kdaj naj zvepljam močnejše.

Gorša Tone

Močnejša zrastačna vina, ki so vinske kislino.

Zrastačna vina, ki so vinske kislino.

Na vinske kislino, ki so vinske kislino.